

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Pret: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR. 46

Vineri,
13
NOIEMBRIE
2020

20046

9 771418 834006

O aniversare
amânată
pe anul viitor

(Pagina 3)

S-a stins din viață
primul medic,
cu origini în Micherechi

(Pagina 5)

Cânduri triste lângă
cel mai mic și neînsemnat
mormânt...

(Pagina 12)

Calendar ortodox

16 noiembrie, luni, † Sf. Ap. și Ev. Matei (Post)
 17 noiembrie, marți, Sf. Ier. Grigorie Taumaturgul, Ep. Neocezarei și Chenadie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Mărt. Lazăr Zugravul (Dezlegare la ulei și vin)
 18 noiembrie, miercuri, Sf. M. Mc. Platon; Sf. Mc. Roman și Zaheu, diac. (Post)
 19 noiembrie, joi, Sf. Prooroc Avdie; Sf. Sfințit Mc. Varlaam (Dezlegare la ulei și vin)
 20 noiembrie, vineri, Înainteprăznuirea intrării în Biserică a Maicii Domnului; † Sf. Cuv. Grigorie Decapolitul; Sf. Mc. Dasie; Sf. Proclu, Patr. Constantinopolului (Post)
 21 noiembrie, sâmbătă, (†) Intrarea în Biserică a Maicii Domnului (Vovidenia) (Post negru)
 22 noiembrie, duminică, Sf. Ap. Filimon, Arhip și Onisim; Sf. Mc. Cecilia (Dezlegare la pește). Duminică a XXVI-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)

Omul săptămânii

Emil Racoviță

Eruditul biolog și speolog Emil Racoviță, una dintre marile personalități ale românilor, s-a născut la Iași, la 15 noiembrie 1868. A văzut lumina zilei în sânul unei vechi familii de boieri moldoveni. A învățat la Iași, unde l-a avut ca profesor pe Ion Creangă, mai apoi pe Grigore Cobălcescu, urmând liceul „Institutele Unite”. A continuat să studieze dreptul la Universitatea din Paris. În anul 1897 este ales să participe la o expediție în Antarctica, la bordul navei

Belgica. În timpul acestei expediții, Racoviță a făcut mai multe cercetări și experimente asupra faunei și a florei, după care a contribuit la un studiu intens despre viața balenelor, a păsărilor din Antarctica și cea a pinguinilor. În 1900 a fost angajat ca director adjunct al Laboratorului Arago, și co-director și editor al revistei „Archives de zoologie generale et experimentale”. În 1904, în timpul unei vizite a celebrei peșteri Cueva del Drach din insula Mallorca, a descoperit un crustaceu, care era primul animal cavernicol înțâlnit, și care avea multe caracteristici asemănătoare cu animalele marine care se cunoșteau la acea vreme. În 1919 a fost ales să formeze un institut de cercetări, cu scopul de a descoperi cadre științifice. În acest sens, în 1920 a luat ființă Institutul de Speologie la Universitatea Cluj, fiind primul din lume, de acest fel.

Racoviță a fost membru al societății Astra, președintele Academiei Române în perioada 1926–1929, prorectorul și rectorul Universității din Cluj. El a descoperit și Peștera Urșilor, care este o capodoperă a naturii, fiind unicat în România și Europa. Emil Racoviță a fost o personalitate aparte, și datorită meritelor și contribuției sale la dezvoltarea societății atât din România, cât și din străinătate, multe școli, licee, străzi și instituții îi poartă numele.

S-a stins din viață la două zile după ce a împlinit vârsta de 79 de ani, pe 17 noiembrie 1947, la Cluj, fiind înmormântat în cimitirul Hajongard.

Poza săptămânii

Școala on line, lecția de pictură!

Pe copertă: Toamnă aurie în cimitirul ortodox din cartierul Orașul Mic Românesc din Julia / Foto: Eva Șimon

Noi restricții în Ungaria, cauzate de pandemie

Trebuie redus numărul infectărilor cu coronavirus deoarece, dacă continuă să crească în acest ritm, spitalele nu vor mai putea face față presiunii, a anunțat, luni, 11 noiembrie, premierul Ungariei, Orbán Viktor, într-un mesaj video postat pe pagina sa de Facebook în care a anunțat noi măsuri pentru limitarea răspândirii epidemiei. Prim-ministrul ungar a explicat că spitalele au fost echipate și totul este disponibil: paturi, ventilatoare, măști, echipamente de protecție, iar medicii și asistentele depun eforturi supraomenești, însă „și ei sunt oameni, iar numărul lor este limitat”, a subliniat premierul. Acesta a mai adăugat că până la sosirea vaccinului mai sunt totuși câteva săptămâni, relatează Agenția MTI.

Orbán a anunțat că purtarea în sine a măștii nu mai încetinește suficient răspândirea epidemiei, așa că trebuie introduse noi măsuri pentru limitarea acesteia. Noile măsuri sunt următoarele: restricționarea părăsirii locuințelor între orele 20.00 și 5.00; toate întrunirile sunt interzise, restaurantele se închid, doar livrarea la domiciliu este permisă; magazinele și frizeriile, precum și diferiți furnizori de servicii se închid la ora 19.00, hotelurile pot primi doar oaspeți sosiți în interes de serviciu, nu și turiști; s-au interzis în general organizarea evenimentelor; la întruniri de familie și evenimente private pot participa maximum 10 persoane; la înmormântări pot participa maxim 50 de persoane; se pot ține cununii, dar fără nunți și petreceri; se închid toate instituțiile culturale, muzeele, teatrele; evenimentele sportive se vor organiza cu ușile închise, sporturile individuale sunt permise în aer liber, însă sporturile de amatori în echipă sunt interzise; învățământul superior poate funcționa doar online, iar internatele, respectiv căminele din învățământul superior trebuie închise; în licee, peste clasa a VIII-a, va intra în vigoare educația digitală, în timp ce creșele, grădinițele și școlile primare rămân deschise celor cu vârsta sub 14 ani.

Premierul a mai anunțat că personalul spitalelor, profesorii din școli, educatoarele din grădinițe și personalul creșelor trebuie să fie testați săptămânal.

Orbán Viktor a indicat că aceste măsuri vor fi în vigoare timp de 30 de zile, însă, dacă este necesar, ar putea fi prelungite.

Evenimente românești, anulate din cauza pandemiei

Conform noilor restricții cauzate de pandemie, intrate în vigoare în Ungaria la 11 noiembrie, măsuri care deocamdată vor fi în vigoare timp de 30 de zile, Gheorghe Cozma, președintele AȚRU, ne-a informat că luând în considerare siguranța tuturor și felul nedorit, dar totuși posibil, în care lucrurile pot evolua, au fost anulate toate evenimentele prevăzute pentru luna noiembrie, atât la AȚRU, cât și la instituțiile subordonate, dar probabil și a celor din luna decembrie. Începând cu 12 noiembrie, la Liceul românesc „Nicoale Bălcescu” orele se vor ține on-line, iar căminul de elevi, care este frecventat de liceeni, nu va funcționa în această perioadă. Au fost anulate: Ziua Culturală, Audiența publică la AȚRU, evenimentele legate de sărbătoarea Crăciunului care au prevăzut un public mai numeros de 10 persoane, etc. A.B.

DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Departamentului pentru Români de Pretutindeni. Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Români de Pretutindeni.

[www. mprp.gov.ro](http://www.mprp.gov.ro)

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

O aniversare amânată...

Anul trecut, exact așa, în nr. 46, scriam despre simpozionul Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, care atunci a ajuns la ediția a XXIX-a. Atunci se plănuia că ediția cu numărul XXX să se organizeze în aprilie, la Budapesta, dar pandemia de coronavirus a intervenit și a modificat planurile conducerii ICRU. „Va mai fi un singur simpozion, după care urmează altceva...”, am citat-o atunci pe directoarea dr. Maria Berényi, fără

să știm că urmează un an cu evenimente și întâmplări la care nu ne-am așteptat. În ultimii 30 de ani, pentru toți cei care am participat cu regularitate la simpozioanele ICRU, a devenit ca un reflex că la început de noiembrie așteptam invitația cu subiectele simpozionului. Din acest reflex s-a născut și gândurile de mai jos ale doamnei Maria Berényi, publicate pe pagina ei de Facebook, și pe care le preluăm și noi, cu îngăduința dânsiei.

„Am visat că deschid lucrările simpozionului jubiliar, ediția XXX, organizat de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, dar ... pandemia din acest an a scris o altă scenografie...”

Organizarea simpozioanelor am început-o în luna noiembrie a anului 1991. Am avut grija apoi ca aceste evenimente să aibă loc în fiecare noiembrie a fiecărui an și, iată, am fi ajuns la a XXX-a ediție...

Se împlinesc 30 de ani, de când s-a organizat primul simpozion. Am pornit la drum cu dorința, dar și cu ambiția, de a reflecta prin munca noastră istoria, cultura și viața tradițională a comunității românești din Ungaria, în toate aspectele ei, în care poate fi reconstituită și valorificată.

Treizeci de ani, o picătură în oceanul vast al istoriei și totuși, când stai și gîndești, cîtă cheltuială de energie, cîtă fosforescență de spirit, cîte gînduri și cîte năzuințe nu împetritează acest petec de viață. Se spune că timpul nu există, dar viața noastră cea de toate zilele este oricum măsurabilă în ani, iar ei dau, pînă la urmă, măsura lucrurilor și uneori a faptelor noastre.

Ne-am asumat organizarea acestui simpozion cu intenția declarată de a redescoperi și de a împărtăși valorile spirituale și culturale ale comunității românești din Ungaria. Simpozionul a devenit un model, acela al proiectelor culturale, care nu sînt abandonate cu ușurință, așa cum se întâmplă adesea în lumea de astăzi. Apoi, sutele de comunicări științifice, susținute timp de trei decenii în cadrul lucrărilor simpozionului, care au fost publicate și au ajuns astfel să fie larg popularizate, pentru că din fericire volumele „Simpozion” ajung la mulți oameni.

Și, mai mult decît atît, pentru atragerea cititorilor, de ani buni, lucrările simpozionului sînt postate pe site-ul Institutului, ([http://](http://www.romanintezet.hu/index.php/publicatii)

www.romanintezet.hu/index.php/publicatii), unde pot fi accesate și descărcate gratuit de toți cei interesați.

După treizeci de ani, Simpozionul și-a făcut o biografie. Spre surprinderea noastră, el a devenit un fel de bulgăre de zăpadă, care o ia la vale și se face din ce în ce mai mare. Colaboratorii Institutului și colegii din România, care ne-au stat în preajmă, a căror devoțiune și seriozitate profesională a contat decisiv la apariția și la calitatea fiecărui număr al simpozionului, finanțatorii care ne-au sprijinit, au făcut posibilă continuarea lor,

cititorii noștri fideli știu bine acest lucru. Le mulțumesc tuturor și le sînt recunoscătoare pentru solidaritatea lor.

Trăind într-o lume traversată de conflicte interetnice și de crize identitare, trebuie să spun, provocarea a existat mereu și ea a fost cea care ne-a disciplinat și ne-a întărit pentru a merge mai departe. Institutul a făcut eforturi eroice, uneori chiar disperate, pentru a se menține pe linia de plutire, ca să supraviețuiască. Este unul din rarele exemple cînd fapta a mers înaintea vorbelor, și menținîndu-și pe parcursul anilor rolul pe care și l-a asumat, nobil, dar deloc simplu.

În acest ceas aniversar, trebuie să mărturisim și aceea că, în viața profesională a fiecăruia dintre noi, se află destule „ziduri părăsite și neisprăvite”, peste care dăm, în genere, cînd căutăm, asemenea lui Manole, locul potrivit pentru o construcție nouă. Mănăstirile vieții nu se fac dintr-o dată. Clădești ziua, iar noaptea – intervalul metamorfozelor primejdioase – tot ce-ai clădit se dărîmă. Depinde ce faci cu „zidul neisprăvit” din profesia ta, atunci cînd o iei de la capăt. Cu siguranță că resturile lui pot fi de folos la o nouă clădire. Să sperăm că vom reuși să trecem cu bine peste aceste timpuri grele și neobișnuite, cunoscute doar din paginile istoriei, și ne vom întîlni la a XXX-a ediție a Simpozionului, cîndva... Cînd ne vom saluta fără mască...”

Până sâmbăta aceasta, se pot face propuneri pentru premiul „Pentru Naționalități”

Guvernul Ungariei a înființat Premiul „Pentru Naționalități” cu scopul de a recunoaște activitatea deosebită depusă de persoanele fizice, organizațiile sau autoguvernările naționalităților din țară. Se ia în considerare activitatea depusă în interesul comunității, în domeniul culturii, educației, cultelor, cercetării, economiei și mass-media. Premiul se decernează cu ocazia Zilei Naționalităților, pe 18 decembrie.

Propunerile pentru distincții anulului 2020 se pot face pînă sâmbăta aceasta, pe 14 noiembrie, și trebuie înaintate, atît pe cale poștală cît și electronic, pe adresa Secretariatului de Stat pentru Naționalități, Culte și Sfera Civilă din cadrul Cancelariei Primului Ministru (1357 Budapesta, Pf. 6) și pe titkarsag.nf@me.gov.hu.

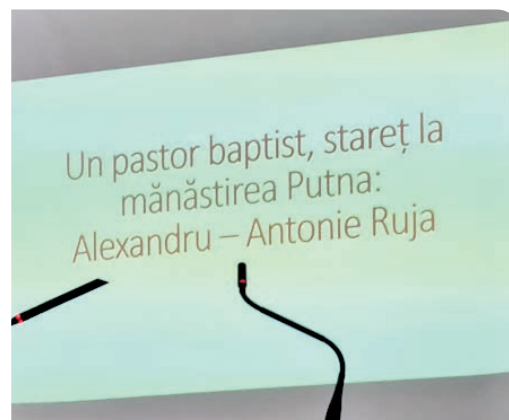
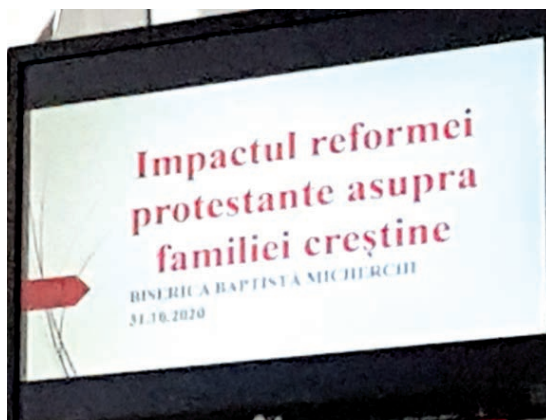
Pentru a veni în ajutorul celor care doresc să facă propuneri, am

întocmit o listă cu premiații de pînă acum din rîndul comunității românilor din Ungaria. (În anii care lipsesc din listă, nimeni nu a primit acest premiu din partea românilor.)

- 2019 – Petru Câmpian, jurnalist
- 2018 – Gheorghe Gros, coregraf
- 2017 – Traian Kreszta, purtătorul de cuvînt al românilor în Parlament
- 2016 – Emilia Martin, etnograf, muzeolog
- 2015 – Daniel Negrea, profesor
- 2013 – dr. Ioan Ciotea, medic, fost președinte al UCRU
- 2011 – Ștefan Oroian, artist plastic
- 2009 – Gheorghe Marc, profesor
- 2008 – Cornel Măndruțau, regizor de filme
- 2007 – dr. Maria Gurzău Czeglédi, directoarea Liceului „N. Bălcescu” din Jula
- 2006 – dr. Gheorghe Petrușan, fostul șef al Catedrei de Română de la Universitatea din Seghedin
- 2005 – Ion Budai, fostul director al Liceului „N. Bălcescu” din Jula
- 1997 – Ansamblul de Păstrare a Tradițiilor Românești din Aletea
- 1996 – Consiliul Local Micherechi

Ziua Reformei, celebrată la Micherechi

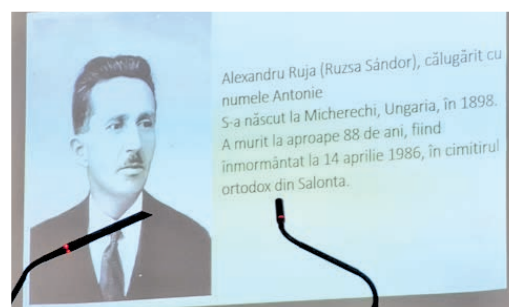
Cultul Baptist din Ungaria, din care face parte și Biserica Baptistă din Micherechi, este deosebit de atent la detalii în ce privește statistica referitoare la activitatea bisericilor baptiste din Ungaria. În formularul statistic pe care subsemnatul îl completează în fiecare an, suntem chestionați și cu privire la evenimentele care au avut loc în anul respectiv, în biserica noastră. Suntem întrebați, printre altele, dacă am sărbătorit ziua Reformei, cu posibilitatea se a selecta unul dintre următoarele răspunsuri:

1. are loc o săptămână de rugăciune;
2. organizăm o seară a Reformei;
3. nu organizăm nimic;
4. organizăm alt tip de evenimente.

Ani de-a rândul a trebuit să recunosc că noi „nu organizăm nimic”, până în anul 2017, când tinerii și fanfara bisericii noastre au participat la conferința: „500 de ani de la Reforma Protestantă”, organizată la Seghedin, de Catedra de română împreună cu Autoguvernarea Românească de atunci. Au trecut trei ani și, în această toamnă, am avut din nou posibilitatea să evidențiem importanța Reformei Protestante pentru creștinism și pentru întregul progres al omenirii. Din păcate, spre părerea noastră de rău, dar având în vedere perioada sanitară dificilă în care suntem, unul dintre vorbitori, pastorul *Emanuel Jurcoi*, nu a putut să vină din Arad la Micherechi, îmbolnăvindându-se. În schimb, a fost prezentă doamna profesoară *dr. Mihaela Bucin*, de la Universitatea din Seghedin, care a surprins ascultătorii, credincioși și invitați ai bisericii, prin prelegerea despre pastorul baptist din Micherechi, *Alexandru Ruja*, care, părăsind credința baptistă, a devenit preot ortodox.

Pe scurt, iată ce am reținut despre *Alexandru Ruja*: S-a născut în anul 1898. Până în anul 1920, a fost soldat și prizonier în Primul Război Mondial. În 1926 intră la Seminarul Teologic Baptist din Budapesta. În 1930, la 32 de ani, este pastor la Chitighaz, Micherechi și Cenad. La sfârșitul anilor 1930, în împrejurări dramatice, părăsește Ungaria pentru a trece granița în România. Peste câțiva ani, se călugărește și urcă în ierarhia bisericii ortodoxe, până la rangul de stareț al mănăstirii Putna, din Bucovina.

În continuare, pastorul *Petrică Crețu* a vorbit adunării despre impactul Reformei Protestante asupra familiei, pornind de la transformările de mentalitate și de perspectivă asupra credinței și asupra societății

pe care le instituie reformatorii Martin Luther, Jean Calvin și cei care le-au urmat. A fost un moment potrivit ca să înălțăm spre Dumnezeu rugăciuni pentru familiile noastre, pentru comuna noastră, pentru cei nemântuiți și pentru cei în suferință.

La eveniment au participat primărița satului, doamna *Margareta Tat*, președintele AȚRU, *Gheorghe Cozma*, vicepreședintele AȚRU, *Bertold Netea*, directoarea școlii din Micherechi, *Ana Ruja*. Îi mulțumim Domnului pentru părtașia avută!

Gheorghe Ruja, secretar

Poezie

Umbrele sfârșitului

Se-aștern tăcute umbre peste lume,
E parcă mai apăsător văzduhul,
Bolește de o boală fără nume:
În cei aleși, încet, se stinge duhul.

Se-adună norii alungând seninul,
Au amuțit cântările și râsul,
Cosorul morții a-nmulțit suspinul,
E cernerea și-al rândurilor strân-sul.

Și suflă vântul rece-al dezbinării
C-a înghețat și focul în cămine,
Stau ferecate porțile-nchinării,
Începe vânătoarea de hermine...

Furtuni mai înteteite se porniră
Să smulgă fără milă rodul dulce,
Din rădăcină crezul îl urniră,
De s-ar putea chiar la pământ să-l culce...

Nenorociri cumplete s-or abate
Peste-acest neam ce schimbă
rău-n bine,
Dar peste vremi chemarea Lui răzbate:

„Voi, cei împovărați, veniți la Mine!

Eu sufletului dau tămăduire
Și bat la uși, dar nu forțez zăvorul,
Mai este încă har de mântuire,
Alegeți Viața, Calea și-Adevărul!

Curând, cei mulți, vor crede o minciună
Și înșelarea lor va fi grozavă,
Dar vouă v-a fost dată Vestea Bună,
Vă scuturați de-al lumii praf, de pleavă!

Vă ridicați privirea-n așteptare,
Fiți sfinți, e-atât de-aproape re-venirea,
Curând va-ncepe Marea Sărbătoare,
Aleșii Mei, vă împliniți menirea!

Chiar dacă se-aștern umbre peste lume,
În voi să nu se tulbure seninul!
Nu vă-nspăimânte nici urgii, nici ciume,
Vă bucurați c-a înfrunzit smochinul!”

Olivia Pocol

(Bâlc, 14 octombrie 2020)

Botez amânat la Micherechi

Conducerea Bisericii Penticostale „Betel” din Micherechi anunță toți cei interesați că botezul nou-testamentar, plănuț pentru duminică din 15 noiembrie, se amână din cauza noilor restricții impuse pentru stoparea răspândirii pandemiei de coronavirus. Botezul se va ține la o dată ulterioară, când sănătatea membrilor adunării nu va mai fi în pericol..

E.Ș.

S-a stins din viață primul medic, cu origini în Micherechi

Dr. Ioan Cozma (1933–2020)

În ziua de 5 noiembrie s-a stins din viață dr. Ioan Cozma, primul medic născut în satul Micherechi. S-a născut într-o familie de țărani români, fiind primul intelectual al familiei sale și primul medic originar din Micherechi. A vindecat copiii din orașul Hódmezővásárhely și din zonă timp de 62 de ani. A fost căutat de-a lungul deceniilor și de părinți cu copii bolnavi din Micherechi, fiind cunoscut în satul său natal ca unul dintre cei mai buni și devotați medici pediatri din această parte a țării. A

fost un adevărat model pentru mulți medici din Micherechi și nu numai. În ianuarie 2021 ar fi împlinit 88 de ani. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

Acum un an, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a editat un volum despre cei aproape o sută de medici cu rădăcini în satul Micherechi. Prima scriere din volumul „Medici cu rădăcini în Micherechi” a fost cea a doctorului Cozma. Pentru a-i evoca memoria, reluăm acum textul scris de el însuși.

M-am născut în partea de sud-est a țării, în satul Micherechi din apropierea graniței cu România, pe 25 ianuarie 1933. Acest sat cu circa 1800–2000 de suflete a fost în proporție de 90 la sută de origine română, fiind o comunitate lingvistică închisă. Din partea tatălui sunt român, iar din partea mamei am origini românești și slovacăști, deci în acest fel eu nu pot fi altceva decât „ungur curat”.

Părinții mei au fost oameni simpli, de la sat. Tatăl meu a fost al doilea născut din cei șapte copii ai unei familii foarte sărace de zilieri, iar mama mea a fost crescută, alături de cei doi frați ai ei, doar de mama lor, deoarece tatăl lor a murit în Primul Război Mondial.

Noi am fost patru frați, după sora mai mare eu am fost primul născut dintre cei trei băieți ai familiei noastre. Din păcate, nici părinții, dar nici frații mei, Maria, Gheorghe și Mihai nu mai trăiesc. Am rămas singur în viață din familia noastră.

Am terminat primele patru clase ale școlii elementare (atunci așa se numea!) în satul natal, după care – pentru că după unele spuse eram bun la învățătură – la rugămintea și încurajarea învățătorilor mei, părinții – făcând un mare sacrificiu financiar – m-au înscris la Liceul Arany János din Salonta. Am fost elevul acestei școli din septembrie 1943, făcând naveta zilnic cu trenul.

Războiul a ajuns la noi în toamna anului 1944. Salonta a ajuns parte a României, astfel după terminarea primei clase viața mea de licean s-a întrerupt. Mai bine de doi ani nu am învățat, am luat și eu parte în activitățile de acasă, de la sat, la fel cum făceau și colegii mei de vârstă (am purtat apă, m-am îngrijit de animale, am săpat, am luat parte la recoltă, am plantat și cules cartofi, etc.)

După o lungă pauză, în anul 1947, părinții m-au înscris la liceul din Jula, unde după susținerea cu succes a unor examene de diferență am fost înscris direct în clasa a IV-a (acesta a fost un liceu cu opt clase!). După greutățile de la început, încet-încet am obținut tot mai bune rezultate și în anul 1952 am dat cu succes examenul de bacalaureat. Atunci deja și în familie la noi se discuta soarta mea de mai târziu, dacă să mă înscriu la universitate...

Mi-au plăcut mai mult materiile umane, deci m-am gândit în primul rând să mă fac profesor, jurist sau eventual medic. Nu aș fi sincer dacă aș zice (la fel cum fac alții), că deja „din copilărie mi-am dorit să fiu medic”. Din câte îmi aduc aminte – cu toate că am fost un copil slăbuț, pretențios la mâncare, dar veșnic în mișcare – în toată copilăria mea nu am văzut medic îndeaproape, doar pe medicul școlii de la liceu. Aproape niciodată nu am fost bolnav, astfel nu am avut nici amintiri pozitive, nici negative în legătură cu medicina.

Faptul că până la urmă m-am înscris la Universitatea de Medicină din Seghedin a fost mai mult o decizie instinctivă, cu toate că de la tatăl meu, care a terminat doar cele patru clase elementare, am auzit de multe ori că dacă el ar fi avut posibilitatea să învețe, și-ar fi dorit să fie medic chirurg. Nici atunci nu știam și nici mai târziu nu am aflat de ce avea tatăl meu această dorință, pentru că el niciodată nu a fost operat, și nici în spital nu a fost internat, a trecut doar în vizită.

În anul 1958 am terminat cu rezultat bun universitatea, am obținut diploma de medic generalist. Am fost mândru și fericit; pe de o parte că am împlinit măcar în parte visul tatălui meu (nici mai târziu nu

am devenit chirurg), iar pe de altă parte deoarece așa știu că eu am fost primul micherechean, care a devenit medic. De atunci, spre sincera mea bucurie, mulți micherecheni au terminat medicina și au devenit medici de renume.

Ultimul an de facultate, anul de rezidențiat, l-am făcut la spitalul din Hódmezővásárhely. De ce tocmai la Vásárhely? Motivul a fost simplu: logodnica mea, care mai târziu mi-a devenit soție (Bordács Erzsébet, 1936 – Mezőtúr), era studentă în ultimul an la Facultatea Pedagogică „Juhász Gyula” din Seghedin, secția matematică-fizică, unde a terminat cu „diplomă roșie” în 1958.

Vásárhely: am ajuns în acest oraș ca un străin, niciodată înainte nu am fost aici. În scurt timp însă, m-am simțit tot mai bine aici, mi-a plăcut tot mai mult orașul, oamenii prietenoși, zona din jurul bisericii vechi, străzile principale cu cărămidă galbenă, atmosfera puțin prăfuită și „somoroadă” a centrului orașului pe timp de vară, care a atras cu o forță aparte străinul venit în acest oraș.

După licență, am fost rugat de conducerea spitalului și a secției de pediatrie să rămân la ei, mi-au oferit un post, pe care l-am acceptat cu bucurie, astfel de la 1 octombrie 1958 am devenit medic al secției de pediatrie.

În același an m-am căsătorit, ne-am unit viețile definitiv cu logodnica mea. A fost de mare ajutor că și soția mea a primit un post bun aici, în oraș, până la pensionare a predat la școlile de aici. Între timp am format o familie adevărată, ni s-au născut 3 copii: László (1959), azi jurist, și gemenele: Judit (1963) educatoare și Ágnes (1963) învățătoare. Cei trei copii ai noștri ne-au dăruit 13 nepoți, spre marea noastră bucurie.

Timp de cinci ani am lucrat la secția de pediatrie a spitalului, între timp, în 1962 am dat examen de specialitate din „Bolile la sugari și copii”. La Vásárhely, în toamna anului 1963 au început să organizeze – pe modelul circumscripțiilor pentru adulți – circumscripțiile pentru copii, astfel ca și copiii să beneficieze de cele mai bune tratamente medicale din partea medicilor pediatri. Am fost atras și eu de această nouă posibilitate, astfel că din noiembrie 1963 am devenit medicul pediatru al circumscripției nr. 1. Sunt de mult timp în pensie, dar și azi lucrez cu normă întreagă ca pediatru de familie, în multe familii tratând și vindecând deja a treia generație.

Între 1982 și 1995, pe lângă vindecarea bolnavilor din zona mea, am fost și medicul primar și conducătorul de grup al medicilor pediatri din oraș.

Tot ce am scris până acum arată că, din momentul obținerii diplomei, am avut un singur loc de muncă, lucrez în sistemul sanitar de pediatrie din Vásárhely deja de aproape 60 de ani (!).

Mă consider un om norocos, deoarece atât la nivel profesional, cât la nivel de conducere a orașului mi-a fost recunoscută activitatea, pe parcursul anilor am primit mai multe distincții, printre care cele mai importante au fost: „Pentru sistemul sanitar de pediatrie din Hódmezővásárhely”, în 2004 a primit premiul „Pro Urbe”, tot în 2004, la Ministerul Sănătății am primit „Pro Familiis”, iar în anul 2017 mi s-a înmănat premiul „Medicul pediatru de familie al Bazinului Carpatic”, acesta fiind decis doar în parte de superiorii mei de specialitate, ci în special prin voturile foștilor mei pacienți și părinții lor.

Săptămâna toamnei, la grădinița românească din Chitighaz

În prima săptămână din luna noiembrie, Grădinița românească din Chitighaz a realizat proiectul legumelor în cadrul unei săptămâni dedicate toamnei. În fiecare zi a săptămânii cu diferite activități (jocuri didactice, sportive, gustarea legumelor, sculpturi din legume), copiii au făcut cunoștință cu legumele de toamnă. Prin multă joacă și voie bună, cei mici au învățat cunoștințe noi pictând, creând, numărând și gustând din produsele toamnei. Educatoarele i-au învățat pe copii să cânte și să recite poezioare despre toamnă în limba română. (Sursa foto: Fagina de Facebook a Grădiniței și Școlii Românești din Chitighaz)

Student medicinist la Oradea, pe vreme de pandemie

Pandemia COVID-19 afectează toate aspectele vieții noastre cotidiene, de la sănătatea fizică și psihică la libertatea de mișcare, economiile statelor și veniturile fiecăruia dintre noi. Din păcate, după puțină relaxare de care am avut parte, starea de alertă se accentuează pe zi ce trece. Am ales de această dată să

stau de vorbă cu o studentă la medicină, care mi-a povestit cum decurg lucrurile la facultatea de medicină la care ea studiază. Carina Iuhas este absolventă a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Iula, în prezent studentă în anul V la Facultatea de Medicină din Oradea.

– Ai știut dintotdeauna că vrei să urmezi medicina? Când ai conștientizat acest lucru? Ce te-a făcut să urmezi această facultate?

– A fost destul de dificilă decizia finală, pentru că mi-a plăcut o mulțime de discipline școlare, de mic copil am fost multilaterală și activă în viața socială a comunității românești. La finalul anilor de liceu, am decis că vreau să devin medic, pentru că întotdeauna m-a fascinat medicina, să descopăr mecanismele, sistemele, modul în care funcționează corpul uman, complexitatea în care am fost creați. Motivația mea personală a fost să acord o mână de ajutor oamenilor, deoarece nu există un sentiment mai plăcut de a ajuta pe alții și satisfacția să-i vezi sănătoși. Este o profesie frumoasă, iar prin educația primită atât biserica cât și părinții mei m-au învățat să simt la fel cu cei aflați în suferință, să nu rămân indiferentă la nevoile altora, să fac întotdeauna binele. Empatia față de oameni și curiozitatea de a cunoaște ființa umană în toată integritatea sa, m-a făcut să aleg această direcție.

– În ce fel s-a schimbat percepția ta după primul an de studiu?

– Primul an de studiu pentru un proaspăt „boboc” întotdeauna este plin de emoție, deoarece îți schimbi mediul de viață, cunoști oameni noi, colegi și profesori noi, înveți să te integrezi în viața studentescă, te obișnuiești cu sesiunea, cu examenele, modul de predare și înveți să devii independent. A fost anul în care am făcut „cunoștință” cu multitudinea de discipline medicale, iar în special cu disciplina care este una dintre bazele învățământului medical, anatomia omului, știința biologică care studiază forma și structura corpului omenesc, a părților componente, a organelor, a sistemelor sale, modificarea și adaptarea sa în decursul evoluției pre-postnatale. Percepția mea a fost absolut pozitivă la finele primului an, chiar dacă a fost un început greu, mi-am dat seama și mai mult că Dumnezeu a hotărât pentru mine această direcție și tot El mă va ajuta și în anii care vor urma.

– Spune-ne, te rog, ce înseamnă să fii studentă la medicină în anul 2020?

– Răspândirea infectării cu noul coronavirus, și afecțiunea generată de acesta, COVID-19 au adus schimbări bruște, neașteptate la nivel global, declarând anii 2019–2020 ca fiind pandemie globală, frica, stresul psihic și anxietatea, frustrarea, teama de îmbolnăvire a cuprins viața tuturor, iar viața cotidiană a oamenilor s-a transformat. Învățământul pentru mulți elevi și studenți a trecut în online, pe diverse platforme, așa cum și în cazul meu.

– Cum se desfășoară orele, practica în vreme de pandemie?

– La începutul acestui an nou universitar 2020/2021, ne-au anunțat că vom ține activitatea didactică într-un sistem hibrid, combinând activitățile desfășurate cu prezență fizică și cu cele online, în condițiile de respectare a regulilor de securitate epidemiologică, prevăzute de legislația în vigoare, adaptate situației locale.

Carina Iuhas

La momentul de față s-au suspendat toate activitățile cu prezență fizică până în 16 noiembrie, iar cursurile, lucrările practice le facem numai online. Practica în spitale deocamdată nu se poate realiza, așteptăm să vedem cum vor evolua lucrurile în viitor.

– Cum te afectează această perioadă dificilă?

– Să fii medicinist în această vreme și să nu poți avea activitate normală, învățând la patul pacientului, punând în practică cunoștințele teoretice este foarte greu, este cu atât mai dificil că mă aflu în anul V de studiu, an considerat clinic, ar trebui să avem cele mai multe stagii, pe diferite secții în spital, făcând cunoștință și mai mult cu viața intraspitalicească cu diverse boli și patologii.

– Ce sfaturi ai pentru tinerii care vor să urmeze acest drum?

– Le încurajez decizia, consider că este cea mai nobilă profesie. Este un drum lung de urmat, dar satisfacția va fi cu atât mai frumoasă la încheierea anilor de studenție. Le recomand să se pregătească din timp, să iubească și să fie pasionați de ceea ce vor să facă, să citească, să studieze mult.

– Ce specialitate ai dori să urmezi la rezidențiat și de ce ai alege această ramură?

– În legătură cu specializarea și despre rezidențiat am câteva opțiuni posibile, dar încă nu m-am decis cu exactitate în ce direcție să mă orientez. Acest lucru rămâne să descopăr în viitorul apropiat. Majoritatea disciplinelor care te ajută în a lua o decizie ce fel de medic vrei să devii se fac în anii clinici IV–V–VI.

– Ai vreun sfat pe care ai vrea să îl împărtășești cu cititorii „Foi românești”? Cum ar trebui să aibă grijă oamenii de sănătatea lor pentru a preveni infectarea cu COVID-19?

– Despre măsurile de prevenție, recomand purtarea măștilor faciale în societate, în locurile publice pentru protecția personală și a familiilor dumneavoastră, spălarea și dezinfectarea mâinilor mai des, evitarea atingerii ochilor, a gurii și nasului cu mâinile, pentru scăderea riscurilor de îmbolnăvire, imunizarea cu vitamine și un regim igienico-dietetic adecvat. Le doresc tuturor multă sănătate, pace, liniște sufletească, să creadă că Dumnezeu este în controlul tuturor lucrurilor.

Anita Laszlo

Sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, în biserica din Chitighaz

Praznicul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, 8 noiembrie, a fost prilej de bucurie duhovnicească și de binecuvântare pentru credincioșii parohiei Chitighaz, care l-au avut în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria. Ierarhul a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă de hram, împreună cu pr. paroh Florin Olteanu, și cu arhidiaconul Emanuel Văduva, de la Catedrala din Jula. La slujbă, alături de credincioși, au participat și oficialități, ca de pildă Gheorghe Cozma, președintele AȚRU, vicepreședinte Bertold Netea, vicepreședinte Elvira Ardelean, Mariana Negreu Vetró, directorul Centrului de Documentare și Informare al AȚRU.

Tot cu acest prilej, biserica românească din Chitighaz a sărbătorit și împlinirea a 22 de ani de la târnosirea ei, făcută în 1998, de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, care la vremea aceea purta de grijă și de românii ortodocși din Ungaria. Deși în prezent are 241 de ani de la zidire, biserica românească din Chitighaz nu fusese târnosită anterior, așa încât momentul de acum 22 de ani a fost unul de mare bucurie și binecuvântare pentru credincioșii chitighăzeni. Evenimentul s-a petrecut la 4 ani de la preluarea parohiei de către pr. Florin Olteanu, care înainte de târnosire s-a îngrijit și de restaurarea locașului de cult și de pictura interioară a bisericii, făcută de pictorul Buie Florian, din Arad.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte Siluan și-a exprimat mulțumirea față de Bunul Dumnezeu, Care ne poartă de grijă tuturor și rânduieste încă să ne putem ruga împreună, în sfintele noastre biserici, chiar dacă vremurile prin care trece întreaga lume sunt de încercare, greutăți și restricții. Importanța credinței și puterea dumnezeiască a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, dar și actualitatea și necesitatea lor, se relevă cu prisosință și din cele două minuni săvârșite de El și menționate în pericopa evanghelică duminicală: atât

prin femeia bolnavă de 12 ani, de curgerea sângelui, pentru care medicii nu au putut să facă nimic și care se vindecă doar printr-o simplă atingere de poala hainei Mântuitorului; cât și prin învierea fiicei lui Iair, mai marelui sinagogii din Capernaum, fată care avea vârsta de numai 12 ani și pe care Hristos Domnul o aduce din moarte la viață doar prin puterea Cuvântului Său. Boala și moartea nu sunt așadar ultimele cuvinte în viața pământească a omului și de aceea ele nici nu trebuie să ne sperie peste măsură, dacă vom înțelege și vom învăța să ne punem mai întâi încrederea în Dumnezeu și în Unul și Trimisul Său, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Singurul Care poate încă să mai facă ceva, atunci când toate puterile omenești și știința lumii acesteia încetează.

Pr. Florin Olteanu a adus și el, la final, mulțumire lui Dumnezeu, credincioșilor și oficialităților care au venit la slujbă, dar și celor care l-au ajutat în organizarea hramului, între care se numără și doamna director Mariana Negreu, care a dorit să împodobească biserica cu florile ce au fost cumpărate în acest scop.

Datorită pandemiei, manifestarea tradițională intitulată „Satul meu, Chitighaz”, organizată în fiecare an, pentru a oferi sătenilor posibilitatea de a-și prezenta oaspeților veniți din România, satul, obiceiurile strămoșești și frumusețea sufletelor lor, nu a putut avea loc de această dată, datorită interdicțiilor impuse de autorități, dar ea rămâne ca o amintire frumoasă și o nădejde binecuvântată pentru anii ce vor veni.

Biserica de zid din Chitighaz datează din anul 1779, fiind ridicată în locul unei alte biserici românești, mai vechi, iar Părintele Florin Olteanu este preot paroh la Chitighaz de mai bine un sfert de veac, începând din anul 1994.

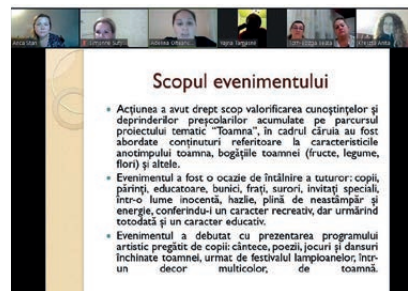
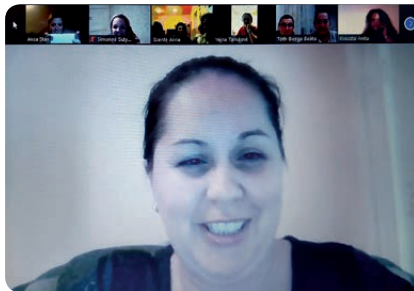
Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Webinar „Serbarea Toamnei – Festivalul Lampioanelor”

În 5 noiembrie 2020, Grădinița Română „Lucian Magdu” din Bătania, în calitate de instituție model, a realizat webinarul „Serbarea Toamnei – Festivalul Lampioanelor” cu scopul de a împărtăși celorlalte grădinițe românești din bunele noastre practici instituționale. Webinarul a fost organizat, prezentat și coordonat de educatoarea **Adelina Olteanu-Sturza**, coordonatoarea grădiniței-model din Bătania.

Programul webinarului a cuprins metodică organizării acestui eveniment în grădinița noastră și exemple de bune practici, prezentate de-a lungul anilor, dar și din această toamnă, când eve-

nimentul s-a realizat altfel, online, cântecele, poeziile, dansurile și jocurile în cele trei limbi (română, maghiară și engleză) fiind împărtășite părinților pe grupul de Facebook.

Evenimentul a avut ca scop valorificarea cunoștințelor și deprinderilor preșcolarilor

acumulate pe parcursul proiectului tematic „Toamna”, în cadrul căruia au fost abordate conținuturi referitoare la caracteristicile anotimpului toamna cu bogățiile ei.

La această activitate online au participat educatoare din Jula, Chitighaz, Pocei și Bătania. Mulțumim tuturor participanților pentru cooperare!

Adelina Olteanu-Sturza

Cununie în Catedrala Ortodoxă din Jula

Pe 24 octombrie, tinerii **Maria Petrușan** și **Gergő János** și-au unit viețile în cadrul unei cununii religioase, săvârșită în Catedrala Ortodoxă Română din Jula. Mirii au fost înconjurați de multă dragoste cu ocazia căsătoriei lor la care au participat pe lângă părinți și rude, și mulți prieteni din Micherechi. Sfânta taină a cununii a fost oficiată de preotul **Teodor Marc**. Nașii care i-au condus pe tineri în fața altarului au fost **Agneta Petrușan** și **Tiberiu Berényi**. **A.B.**

Noiembrie / 2

Autogovernarea Românească din Jula și săptămânalul „Foaia românească” publică concursul

Să cunoaștem mai bine orașul Jula!

Concurs cu premii pentru toți cititorii Foii românești

Orașul Jula este un renumit centru turistic și balnear. Este și un oraș cu un trecut deosebit de interesant, presărat cu multe obiective istorice, armonios integrate în peisajul modern. Din punctul de vedere al comunității românești, Jula este considerată o adevărată capitală culturală, școlară și administrativă românească, deoarece aici se află majoritatea instituțiilor importante pentru românii din Ungaria.

Vă invităm să cunoașteți orașul pas cu pas, răspunzând la o întrebare pe săptămână.

Întrebarea săptămânii:

În istoria orașului Jula au fost multe inundații și incendii care au devastat clădiri importante. La mijlocul secolului XX, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, și turnul Catedralei Ortodoxe „Sf. Nicolae” a fost mistuit de flăcări. Când s-a întâmplat această nenorocire?

Câștigătorul premiului principal al unei runde de întrebări va fi acel cititor care trimite patru răspunsuri corecte și complete. În cazul în care vor fi mai mulți expeditori de răspunsuri corecte, câștigătorul va fi tras la sorți.

În fiecare număr, vom publica o întrebare legată de orașul Jula, la care așteptăm răspunsurile pe email (foaia@foaia.hu) sau pe messenger (<https://www.facebook.com/foaiaromaneasca>). Răspunsurile corecte pot fi trimise până în ziua de marți, 17 noiembrie (ora 24.00).

Timișoara va deveni singurul oraș din România cu intersecțiile decorate cu poezie

Timișorenii care merg pe jos și așteaptă la semafor vor putea citi versuri pe asfalt. *Poezia de stradă* este un proiect artistic care face parte din Memoriile Cetății din cadrul Programului Timișoara 2023 – Capitală Culturală Europeană și vizează decorarea trecerilor de pietoni ale orașului cu poezie, prin versurile scrise de poeți români contemporani. Astfel, începând de sâmbătă, 7 noiembrie 2020, voluntarii Asociației Timișoara 2021 – Capitală Europeană a Culturii au început să decoreze trotuarele din 60 de intersecții din oraș cu versuri.

Poeziile lui Robert Șerban, Tudor Crețu, Aleksandar Stoicovici, Sorin Gherguț, Svetlana Cârsteian, Ana Pușcașu, Adrian Bodnaru, Nicoleta Papp, Goran Mrakić, Marius Aldea și Alexandru Potcoavă vor fi scrise direct pe asfalt, prin toate cartierele pentru a-i încuraja pe trecători să ia orașul la pas, să le descopere și să le citească pe toate.

Versurile, atent selectate de Bogdan Munteanu, vor fi scrise pe asfalt, doar pe alei, fără a interveni sau influența în vreun fel marcajele rutiere sau accesul vizual la acestea. Trecătorii vor putea să descopere cuvintele în timp ce așteaptă culoarea verde a semaforului și să le reinterpreteze după starea de spirit a fiecăruia.

Tot în cadrul proiectului *Poezia de stradă*, pe timișorenii îi mai așteaptă o surpriză: un poem ilustrat va fi pictat pe asfalt, într-o zonă pietonală din oraș.

Proiectul Memoriile Cetății se află la a III-a ediție, iar în acest an, Complexul Studențesc din Timișoara va deveni gazdă pentru 12 lucrări murale pe căminele studențești, pentru a facilita și încuraja interacțiunea oamenilor cu zona în care trăiesc, fie temporar ori permanent. Pentru a promova cititul, poezia și descoperirea orașului la pas, 60 de intersecții din oraș vor fi decorate cu versuri ale unor autori români contemporani.

Ideea programului Memoriile Cetății este crearea, în anul deținerii titlului de Capitală Europeană a Culturii, a unui traseu de artă prin care localnicii și vizitatorii să redescopere spiritul Timișoarei, istoria și momentele importante din viața comunității.

Glume

Soțul și soția aveau un câine rău. Se hotărâsc să scape de el. Soțul ia câinele, se urcă în mașină și îl duce la câteva străzi distanță, îl lasă acolo. Se întoarce soțul acasă și peste 2 ore, hop și câinele la ușă.

A doua zi, se urcă soțul în mașină, ia câinele și îl duce în alt cartier.

Se întoarce acasă, peste 2 ore, iar apare câinele la ușă.

A treia zi, ia omul câinele, îl bagă în mașină, dă ture prin oraș, o ia pe tot felul se străzi, se învârtă... Lasă câinele, se urcă în mașină și pleacă. Peste 2 ore sună telefonul în casă. Răspunde nevasta.

Soțul: – Nevastă, s-a întors câinele acasă?

– Da, s-a întors.

– Dă-l la telefon, că m-am pierdut...

Un tip intră într-o berărie:

– Dați-mi o bere, îmi aștept nevasta aici.

– Brună sau blondă? Îl întreabă chelnerul.

– Nu știu, de abia a intrat la coafor.

– Mami! Tata iar s-a îmbătat!

– De unde știi?

– Bărbiereste oglinda din baie.

O femeie își cheamă avocatul ca să-i dicteze testamentul...

– În final, vreau ca trupul meu să fie incinerat, ceremonia să fie una modestă, după care cenușa să fie aruncată prin tot clubul ăla de striptease de pe strada 23.

– Sunteți sigură? De ce tocmai acolo?

– Așa o să fiu sigură că ginerele meu o să mă viziteze de două ori pe săptămână.

Dezlegarea integralei din numărul anterior

Balanță: F; T; M; LUCID; LAZI; AGREA; AO; D; C; D; VRUTE; GHIOCEI; UM; IZBUCNIRE; IV; ORIENT; ECRAN; REN; URLAT; BA; E; NIT; PLISC; TIP; NOU; OL; SEVE; ZALA; PIROGRAVOR.

Integramă

SERPENTINE

Adâncă Bătucite	Pietroșei Partea dreaptă!	Vexată Inși	Fluviul felahilor Omul Moscovei	Despece- tuire Satâr
Poate face rău Merg în turmă	Indian din Texas Afecțiune la ureche	Nu mai mulți Conges- tionat	Pagină (abr.) În josul pantei!	Aripi de ciori! Vervă
Uzat A o sfecli	Pădurice de arini Circ lunar	Insulă de corali Cultivator de in	Ceas Adversare	A lupta pentru o cauză
Pști de baltă Animale domestice	Stă la munte Sterpe	Negri (pop.) Cel de colo	Doarme! Căzut	Din Atica
Până la bicicleta! În brad!	Îndurare Lei în plic!	Legal În plen!		
Acuzat Mișcarea care ne scapă				
Lipsiți de finete Afurisite				

Dezlegarea acestei integrale o găsiți în numărul următor!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Timp liber

Descoperă
Bucureștiul
stând acasă!

Calea Victoriei este artera cea mai elegantă a Bucureștiului. Un bulevard presărat cu istorie și clădiri spectaculoase, fostul Pod al Mogoșoaiei era zona de promenadă pentru aristocrația secolului al XIX-lea. Până astăzi, pe Calea Victoriei găsești palate elegante, care amintesc de Micul Paris. O stradă aristocrată presărată cu reședințe sau instituții ale statului, Calea Victoriei a fost martora unor evenimente istorice sau culturale de excepție.

Vă invităm la o experiență culturală în care să călătorim virtual pe Calea Victoriei, de la Ateneul Român – oază de cultură a Bucureștiului, până la Palatul Parlamentului. Ca să descoperim poveștile și istoria ce marchează această arteră a capitalei, ne vom „opri” virtual la Palatul Regal și Biblioteca Central Universitară, povestim despre hanurile și hotelurile elegante din vechiul București, dar și despre impactul pe care clădirile Art Deco le au în arhitectura zonei, odată cu apariția Palatului Telefoanelor. Descoperim cafenele cu o istorie bogată, precum Capșa sau Gambrinus. Explorăm Palatul Cercului Militar Național, Palatul CEC sau zona Uranus, unde apare în anii '80 Palatul Parlamentului.

Experiența va fi găzduită pe zoom, folosind linkul:

<https://uso2web.zoom.us/j/2304902863>

Turul virtual va fi preluat și pe platforma Raiffeisen Stagiune Virtuală și va putea fi urmărit în direct accesând linkul: <https://art.raiffeisen.ro/explorator/>, sau pe pagina de Facebook a Raiffeisen Bank.

Experiența virtuală GRATUITĂ are loc în cadrul proiectului „Explorează Bucureștiul virtual” din programul Raiffeisen Art Proiect – Stagiune Virtuală, secțiunea Explorator.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

16 NOIEMBRIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

17 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Eu aleg România: Ascultă-ți muzica! 100 de melodii ale românilor 17.30: Legende de Banatului – serial istoric. 17.55: Încheiere

18 NOIEMBRIE (Stefan Crasta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

19 NOIEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei/Anca Becan 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

20 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Galeria interpreților de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

21 NOIEMBRIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: Clubul suporterilor (reluare) 17.00: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă / Radio Timișoara 17.55: Încheiere

22 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: Program retrospectiv 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la

e-FOAIA

la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

SERENITATE s. f. (Poet.) Serenitate, calm, liniște. (din fr. *sérénité*, lat. *serenitas*)

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 18 noiembrie, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 18 noiembrie, Duna World, ora 13.45

În cea mai recentă ediție a magazinului românesc televizat, realizatorii vă vor conduce la Micherechi, unde veți putea afla amănunte despre ce măsuri a luat primăria din sat pentru a preveni răspândirea coronavirusului. De asemenea, va fi vorba despre pagubele cauzate de o supratensiune electrică produsă încă în luna iunie, iar părintele Ioan Bun va vorbi despre cum păstrează comunitatea ortodoxă memoria părintelui Nicolae Bordașiu, descendentul primilor preoți ortodocși români din Micherechi. În recenta ediție veți putea vedea și un fragment de interviu cu dr. Ioan Cozma, primul medic originar din Micherechi. Vestitul și îndrăgitul pediatru de la Hódmezővásárhely, pe care îl plâng mii de bunici, părinți și copii, s-a stins din viață, lucrând aproape până la ultima suflare, cu două luni înainte să împlinească vârsta de 88 de ani.

Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.huAutoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.roInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

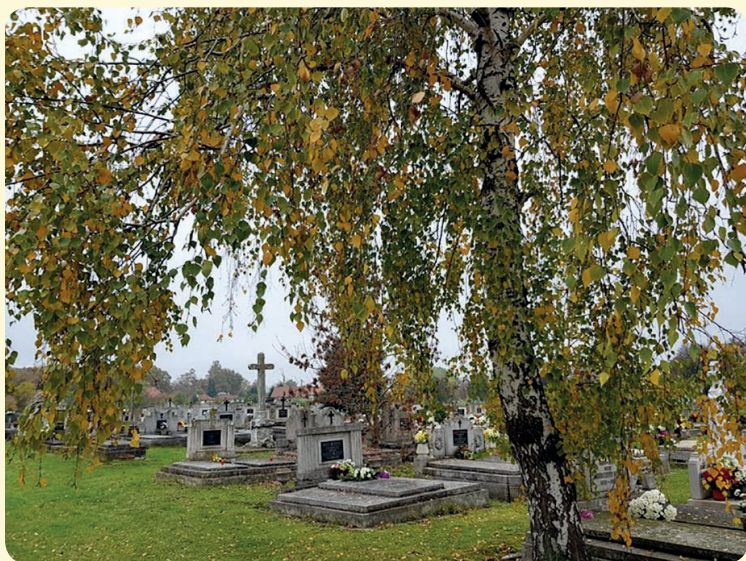
E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Gânduri triste lângă cel mai mic și neînsemnat mormânt din cimitirul Orașului Mic Românesc din Jula

Cimitirul ortodox din Orașul Mic Românesc, ce aparține parohiei Jula-Mică, este un loc de veci cu morminte frumos îngrijite, o oază de liniște în orașul Jula. În ultimii ani, ajung să trec prin acest cimitir în jurul Zilei Morților din 1 noiembrie, exact când toamna își arată cea mai aurie față.

Îmi place să mă plimb prin cimitire. Nu voi uita niciodată acele plimbări, făcute acum aproape 20 de ani în cele două cimitire românești din Jula, când fostul meu coleg de redacție, Ștefan Oroian, mi-a zis așa: „Hai să mergem în cimitire, să-ți povestesc despre românii din Jula...” Am aflat în acest fel multe povești neștiute până atunci, am auzit despre mulți români mândri, ai căror urmași, din păcate, s-au asimilat deja până azi. În cimitirele noastre, alături de oameni de rând își dorm somnul de veci artiști, preoți, profesori, jurnaliști, intelectuali români care au făcut multe pentru identitatea și cultura românească. Dar numai într-un singur mormânt a fost așezat la odihnă veșnică un diplomat român. E vorba despre mormântul diplomatului, jurnalistului și omului de cultură *Simion Pop*, primul ambasador al României în Ungaria, după 1989. Și exact acesta este cel mai mic și neînsemnat mormânt din cimitirul din cartierul Jula-Mică.

Deja de 12 ani, mormântul singurului diplomat român, înmormântat chiar în (cum ne place să ne lăudăm) „capitala” românilor din Ungaria, este doar o mică ridicătură de pământ, în cursul anului plin de buruieni, curățat doar în preajma Zilei Morților. E străjuț de o cruce simplă de lemn, pe care abia se mai vede numele decedatului. Micul mormânt se află la umbra unei cruci de piatră, odinioară falnică, dar pe care doar cu greu se mai poate citi: „... Dumnezeu ... spesele creștinei ... Victoria Măndruțau ... la 15/28 maiu 191 ...”. Această cruce înaltă de vreo patru metri e atât de deteriorată, încât în orice moment s-ar putea prăbuși peste mormântului ambasadorului.

Începând din 2014, Consulatul General al României la Jula organizează în fiecare an o depunere de coroane la acest mormânt. În acest an, pe 2 noiembrie, pe lângă consulul general *Florin Vasiloni*, au participat la ceremonie și PS Părinte Episcop *Siluan* și pr. paroh *Petru Pușcaș*, făcând un parastas în memoria fostului ambasador. A sosit la mormânt cu o jerbă de flori și conducerea Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, în frunte cu președintele *Gheorghe Cozma*. An de an, un mănunchi de oameni vin la mormântul fostului ambasador, evocă personalitatea acestuia, rememorează simpatia lui față de comunitatea românească din Ungaria, strădaniile sale diplomatice pentru apropierea popoarelor Ungariei

și României, calitatea lui ca om de cultură și intelectual marcant. Nu se poate, însă, să nu vedem că este prea puțin să ne amintim de ambasadorul *Simion Pop* doar o zi pe an, dar să-i lăsăm în paragină locul de veci. Este inutil să desemnăm responsabili pentru realizarea unui monument funerar demn de un diplomat român și un om de cultură, cum a fost ambasadorul *Pop*. Ar trebui noi toți, români din Jula, câți am mai rămas, diplomați, preoți, intelectuali, conducători de organizații românești, să punem umăr la umăr și ban la ban, să inițiem și să finanțăm

realizarea unui monument funerar al celui care a fost primul ambasador al României după 1989 în Ungaria. Maestrul Ștefan Oroian, artist plastic renumit atât în Ungaria cât și în România, care l-a cunoscut și l-a apreciat foarte mult pe ambasadorul *Simion Pop*, are o viziune concredă despre cum ar putea fi spălată această rușine de pe obrazul nostru, al tuturor. Pentru a izbuti, însă, are nevoie de susținere și de coordonare.

De ce merită *Simion Pop* stima noastră și acum, după 12 ani de când a plecat din lumea celor vii? Pentru că a fost diplomatul care a prelungit viața comunității românești din Ungaria. A fost cel care a luptat pentru ideea înființării unui Centru Cultural al României la Budapesta, un centru care să aibă larg deschise tot timpul ușile în fața comunității românești de aici. Așa cum consemnează Ștefan Oroian într-un articol apărut în „Foaia românească” din 2 februarie 2001, pe marginea unui cinaclu literar al scriitorului *Simion Pop*, „cu Domnia Sa am sărbătorit împreună pentru prima dată ziua de 1 Decembrie, la Budapesta”. Tot Ștefan Oroian scria despre el că *Simion Pop* „nu ne-a dat o rețetă pentru păstrarea identității, dar ne-a arătat calea spre a ne-o găsi...”

Îmi doresc ca frumosul cimitir din Jula-Mică în toamna anului viitor să se îmbogățească cu un monument funerar demn de un fost ambasador al României.

Eva Șimon

FOAIA
românească

13 noiembrie
2020

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: **Eva Șimon**. Redactor, reporter: **Anca Liana Becan**. Tehnoredactor: **Ioan Nyisztor**. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu. Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. **Abonamentele pe anul 2020: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți**. Publicația apare cu sprijin de la Căminul Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).